

WBTR

Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen

Op 1 juli 2021 is deze wet in werking getreden

WBTR

Waarom?

WBTR = Goed bestuur

De wet is gericht op 'goed bestuur' van de rechtspersonen in Nederland. Het bestuur heeft een belangrijke verantwoordelijkheid, of het nou een kleine of grote organisatie is. Ze hebben de zorg voor veiligheid, een gezonde financiële situatie en het bereiken van de gestelde doelen. Het maken van goede afspraken en het opvolgen daarvan is essentieel.

Deze wet scherpt de positie, plichten en aansprakelijkheid van bestuursleden en toezichthouders aan. Zij dienen zich bij het vervullen van hun taak te richten op het belang van de rechtspersoon en de daaraan verbonden onderneming of organisatie.

Voor alle verenigingen en stichtingen.

WBTR

Wat te doen?

Wat te doen als bestuur(der)

1) In gesprek gaan met elkaar
Het is goed om met elkaar het gesprek aan te gaan!

2) Statuten wijzigen

Allebei van belang!

WBTR

WBTR en de Statuten

WBTR

Statuten

WBTR en de Statuten

Statuten

- Hierin staan de basisregels
- Worden vastgelegd via de notaris
- Gericht op de langere termijn

Punten van de WBTR:

1. Belet of ontstentenis van het gehele bestuur
2. Tegenstrijdig belang
3. Meervoudig stemrecht
4. Toezicht
5. Raadgevende stem (Vereniging)
6. Ontslag bestuurder (Stichting)
7. Bezoldiging
8. Bindende voordracht (Vereniging)

WBTR

1. Belet of ontstentenis

1. Belet of ontstentenis bestuur(der)

Verplichting vanuit de WBTR: Statuten bepalen wie het overneemt bij belet of ontstentenis van het gehele bestuur.

- Belet is tijdelijke afwezigheid: bijv. ziekte, vakantie, schorsing
- Ontstentenis is definitieve afwezigheid: bijv. ontslag, overlijden of stoppen.

Je kan hiervoor kiezen uit onder andere de volgende mogelijkheden:

- 1) Raad van toezicht: wijst vervangende bestuurders aan
- 2) Externe partij wijst vervanger aan of oud bestuursleden blijven aan (Stichting)
- 3) ALV (Vereniging)
- 4) Continuïteitscommissie (Vereniging)

Het kan verstandig zijn om ook iets om te nemen over het stemmen bij afwezigheid van 1 of meer bestuursleden.

WBTR

2. Tegenstrijdig belang

2. Tegenstrijdig belang

Een bestuurder moet te allen tijde in het belang van de organisatie beslissen. Een bestuurslid dat een tegenstrijdig of eigen belang heeft bij een bestuursbeslissing, neemt niet deel aan de beraadslagingen en de besluitvorming daarover. Als een besluit is genomen waarbij een tegenstrijdig belang speelt, kan dat gevolgen hebben voor de rechtsgeldigheid van dat besluit.

In dat geval: stem dan **niet** als bestuurslid. De rest mag wel stemmen.

Stichting

Hele bestuur tegenstrijdig belang: beslist de Rvt (als die er is) of het bestuur zelf. Bij de laatste optie moeten de overwegingen van de beslissing worden vastgelegd.

Vereniging

Indien het gehele bestuur een tegenstrijdig belang heeft, beslist de ALV of een RvT als die aanwezig is.

WBTR

3. Meervoudig stemrecht

3. Meervoudig stemrecht

Het meervoudig stemrecht wordt beperkt. Dit betekent dat een bestuurder van een stichting/vereniging niet méér stemmen mag uitbrengen dan de rest van de bestuurders bij elkaar. Op deze manier wordt voorkomen dat één bestuurder alle zeggenschap heeft.

- Meer stemmen hebben mag
- Niet meer dan 50% van alle stemmen

Wanneer het in de huidige statuten mogelijk is dat één bestuurder meer stemmen kan uitbrengen dan de andere bestuurders tezamen, dienen deze stichtingen en verenigingen de statuten aan te passen. Vanaf 1 juli 2026 gaat de wet boven de statuten en is dit niet meer toegestaan.

De meeste stichtingen en verenigingen hebben dit niet in hun statuten staan.

WBTR

4. Toezicht

4. Toezicht

Naast een algemene ledenvergadering (ALV) en het bestuur, kunnen er binnen een vereniging/ stichting nog andere organen zijn die een rol vervullen.

Het is niet verplicht om een afzonderlijk toezichthoudend orgaan te hebben, zoals een RvT of een RvC. Indien de vereniging dit wel heeft of wil, moet dit vastgelegd worden in de statuten. De WBTR is ook van toepassing op dit orgaan.

Het duidelijk vastleggen van de taken en verantwoordelijkheden van toezichthouders is een belangrijk doel van de WBTR. Het is belangrijk om goed vast te leggen wie welke taak heeft. En wat de bevoegdheden, rechten en plichten zijn.

WBTR

5. Raadgevende stem

5. Raadgevende stem (Vereniging)

Op grond van de WBTR hebben bestuurders van verenigingen een raadgevende stem in algemene vergaderingen. Daarmee kunnen bestuurders in de ALV hun visie geven op voorgenomen besluiten, zodat daar rekening mee gehouden wordt.

De WBTR verplicht verenigingen om bestuursleden een raadgevende stem te geven in de ALV. Elk bestuurslid moet de gelegenheid hebben of krijgen bij een algemene ledenvergadering (ALV) een advies te geven aan de leden. Ook mag het bestuur reageren op een besluit van de leden.

Het recht van een raadgevende stem draagt bij aan transparantie en verenigingsdemocratie. Het levert een bijdrage aan hoor en wederhoor binnen de vereniging, zodat alle meningen en belangen aan bod kunnen komen voordat een besluit wordt genomen.

WBTR

6. Ontslag bestuurder

6: Ontslag bestuurder (Stichting)

Volgens de oude wettekst kon een bestuurder slechts worden ontslagen bij evident onrechtmatig handelen of (financieel) wanbeheer. Deze strenge eisen zorgden ervoor dat ontslag in de praktijk zelden voorkwam.

Met de wijziging van de wet zijn de mogelijkheden voor ontslag verruimd (voor zowel bestuurders als Rvt/ RvC). Een bestuurder kan door de rechter worden ontslagen bij :

- i) verwaarlozing van zijn taak,
- ii) andere gewichtige redenen,
- iii) omstandigheden waarvan het voortduren van het bestuurderschap in redelijkheid niet kan worden geduld
- iv) het niet of niet behoorlijk voldoen aan een bevel van de voorzieningenrechter.

Het verzoek tot ontslag moet worden ingediend door een belanghebbende of het Openbaar Ministerie.

WBTR

7. Bezoldiging bestuur

7. Bezoldiging bestuur

In de wet is nu opgenomen dat aan bestuurders een bezoldiging (vergoeding) toegekend kan worden, tenzij de statuten anders bepalen. Bij de vereniging kan dit toegekend worden door de ALV.

Mocht je dit anders willen regelen, kan je dit dus opnemen in de statuten.

WBTR

8. Bindende voordracht

8. Bindende voordracht (Vereniging)

De aanvulling vanuit de WBTR heeft betrekking op een situatie waar er voor een bestuursfunctie één kandidaat wordt voorgedragen en er in de statuten van de vereniging staat dat deze kandidaat uit een bindende voordracht moet worden benoemd.

Daar geldt vanaf 1 juli 2021 de regel dat, als de algemene vergadering het bindende karakter aan een bindende voordracht niet ontnemt (met 2/3e van het aantal stemmen), dit besluit gelijktijdig geldt als een benoeming van de voorgedragen bestuurder

Oftewel:

Als de ALV geen twee derde van de stemmen gebruikt om de bindende voordracht tegen te houden, wordt de persoon die is voorgedragen **automatisch (van rechtswege) benoemd als bestuurder.**

Wil je dat niet: dan dit opnemen in de statuten.

WBTR

Overgangsrecht

Overgangsrecht

Algemeen: Bij de eerstvolgende statutenwijziging moeten de statuten dusdanig worden aangepast dat ze in lijn zijn met de WBTR.

* **Belet- en ontstentenisregeling** voor de afwezigheid van alle bestuurders en commissarissen geldt dat deze dient te worden opgenomen in de statuten met de eerstvolgende statutenwijziging.

* Verbod op **meervoudig stemrecht** geldt eveneens dat dit dient te worden opgenomen in de statuten. Tevens geldt op dit punt dat bepalingen in de statuten die in strijd zijn met dit verbod niet meer gelden na 5 jaar ingangsdatum WBTR (dus na 1 juli 2026) = statuten aanpassen.

* **Tegenstrijdig belang:** 'oude bepalingen' zoals deze in de statuten kunnen staan en in strijd zijn met de WBTR, golden per direct niet meer.

WBTR

Beslisboom

Stap 1 - Zijn jullie statuten van vóór 1 juli 2021?

Nee → De kans is groot dat de statuten bij de laatste wijziging al zijn aangepast aan de WBTR. Controleer dit bij twijfel kort bij een notaris.

Ja → Ga naar stap 2.

Stap 2 - Staat er in jullie statuten iets over meervoudig stemrecht voor bestuurders?

(Bijvoorbeeld: één bestuurder heeft meer stemmen dan andere bestuurders.)

Ja → Dit moet uiterlijk **vóór 1 juli 2026** aangepast worden.

→ **Advies:** neem contact op met een notaris.

Nee → Ga naar stap 3.

Stap 3 - Is er in de statuten een regeling opgenomen voor:

- **Tegenstrijdig belang** (een bestuurder met persoonlijk belang bij een besluit)
- **Belet en ontstentenis** (wat gebeurt er als een bestuurder tijdelijk of langdurig uitvalt)

Ja → Ga naar stap 4.

Nee → Maak hier als bestuur afspraken over en leg deze vast in **notulen of een bestuursreglement**.

→ Bij de **eerstvolgende statutenwijziging** moet dit officieel in de statuten worden opgenomen.

WBTR

Beslisboom

Stap 4 - Zijn jullie binnenkort toch van plan de statuten te wijzigen?

Ja → Neem de **WBTR-bepalingen meteen volledig mee** bij deze statutenwijziging.

Nee → Ga naar stap 5.

Stap 5 - Handelen jullie in de praktijk volgens de WBTR?

Denk bijvoorbeeld aan:

- Een bestuurder met een **tegenstrijdig belang** neemt niet deel aan de besluitvorming
- Belangrijke besluiten worden **goed vastgelegd in notulen**
- Er is een **duidelijke taakverdeling** binnen het bestuur

Ja → Er is **geen directe actie nodig**.

Nee → Maak als bestuur duidelijke afspraken en leg deze **schriftelijk vast**.

WBTR

Checklijst

Bij het wijzigen van de statuten, kijk dan naar de gehele statuten en of het nog naar wens is. Een korte checklijst:

1. WBTR
2. Welke soort leden de vereniging heeft
3. Wie er mag stemmen
4. Mag je stemmen met volmacht
5. Hoeveel bestuurders wil je minimaal hebben en hoe regel je de vertegenwoordiging
6. Oproepingstermijn ALV
7. Quorum eisen ALV
8. Batig saldo bij ontbinding
9. Online ALV
10. Eisen van bonden

WBTR

WBTR en (Huishoudelijk) reglement

WBTR

Punten HR

WBTR en (huishoudelijk) reglement

(Huishoudelijk) reglement

- De dagelijkse gang van zaken
- Dit wordt door het bestuur van de stichting vastgelegd
- Aanvullend op de statuten (niet tegenstrijdig met de statuten)
- Gericht op de kortere termijn
- Bevat regels, richtlijnen en afspraken

De WBTR is een mooie aanleiding om de interne afspraken te bekijken, te controleren en te actualiseren. Geef bestuursleden inzicht in de gemaakte afspraken en procedures door ze op te nemen in het Huishoudelijk Reglement

Punten WBTR in Reglement:

- 1) Goed bestuur
- 2) Financiën
- 3) Aansprakelijkheid

WBTR

1. Goed bestuur

1. Goed bestuur

Besturen doen het goed als ze gemeenschappelijk verantwoordelijkheid nemen voor goed bestuur. Bijvoorbeeld door elkaar goed te informeren en te betrekken bij alle onderwerpen. Alleen je eigen stukje is niet goed genoeg, je bent ook verantwoordelijk voor het werk van je collega-bestuursleden.

Richten naar het belang van de stichting/ vereniging:

- *Integer handelen*
- *Nemen van verantwoordelijkheid*
- *Democratische besluitvorming*
- *Transparantie*

Verschillende punten van Goed Bestuur

WBTR

1. Goed bestuur

Goed bestuur

- Het belang van de stichting staat voorop
- Kvk- gegevens up to date houden
- Notulen vergaderingen maken en bewaren
- Besluiten zijn transparant
- Planning en control cyclus
- Schriftelijke overeenkomsten
- Ingrijpen bij wanbeleid medebestuurder
- Omschrijving taken en functies
- Samen beslissen

WBTR

2. Financiën

2. Financiën

- * Goed regelen en vastleggen van de financiën. Zorg voor duidelijke afspraken over het laten goedkeuren van een begroting en de jaarrekening door het hele bestuur/ de ALV.
- * Maak duidelijke afspraken over het (gezamenlijk) opstellen van de jaarlijkse begroting
- * Goed inrichten van de controle. Iemand controleert bijvoorbeeld maandelijks/ per kwartaal alle betalingen van alle bankrekeningen en de actuele standen.
- * Maak afspraken over de betalingen door de penningmeester: mag de penningmeester dit zelf of samen met iemand anders.
- * Deel de cijfers tussendoor met de rest van het bestuur, bijv. per kwartaal.

WBTR

2. Financiën

Financiën

- Taakomschrijving penningmeester
- Toezicht
- Boekhouding transparant
- Bevoegd wie en tot welk bedrag
- Ondertekening door meerdere bestuursleden
- Vier ogen principe
- 7 jaar bewaren
- Zorgvuldig met investeringen (maak een plan)
- Kennis bij alle bestuursleden over de financiën.

Zie het goed regelen hiervan niet als wantrouwen, maar als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Door dit goed in te regelen, bescherm je niet alleen de stichting, maar ook de penningmeester en de overige bestuursleden.

WBTR

3. Aansprakelijkheid

3. Aansprakelijkheid

Naar aanleiding van de wet hoef je hier geen nieuwe afspraken over te maken. Maar het is goed om te beseffen dat je als bestuurder hoofdelijk aansprakelijk gesteld kunt worden bij wanbestuur. Deze hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuurders is niet nieuw. Wanneer er duidelijk sprake is van wanbeleid, kan dit altijd al gevolgen hebben voor bestuurders.

In eerste instantie is de stichting/ vereniging (let op: formele vereniging) als rechtspersoon zelf aanspreekbaar voor het niet nakomen van afspraken of eventuele schade welke is ontstaan bij derden en is toe te rekenen aan het handelen van de stichting/vereniging. De bestuurders kunnen dus gezamenlijk en/of individueel aansprakelijk zijn voor het niet nakomen van afspraken die uit naam van de stichting/vereniging zijn gemaakt.

WBTR

3. Aansprakelijkheid

In drie verschillende situaties kan je als bestuurder te maken krijgen met aansprakelijkheid:

- * De stichting/vereniging zelf (dus de 1 of meerdere bestuurders/RVT/leden) voor schade als gevolg van onbehoorlijk bestuur. Dan ben je dus mogelijk **(intern) aansprakelijk richting de stichting** (dit was al het geval voor de WBTR).
- * Een derde persoon/instantie/bedrijf buiten de stichting/vereniging kan je bij onbehoorlijk bestuur aansprakelijk stellen. Dan ben je mogelijk **(extern) aansprakelijk richting deze derde** (dit was al het geval voor de WBTR).
- * Je kunt aansprakelijk worden gesteld bij **faillissement** (dit is nieuw door de WBTR).

LET OP: Je bent ook verantwoordelijk voor het handelen van medebestuurders

WBTR

3. Aansprakelijkheid

Ernstig verwijtbaar handelen

Bij aansprakelijkheid van een bestuurder gaat het om ernstig verwijtbaar handelen. Of hier sprake van is hangt sterk af van de omstandigheden van het geval en het moment waarop de desbetreffende handelingen werden verricht.

Een bestuurder heeft zijn taak niet behoorlijk vervuld als geen redelijk denkend bestuurder onder dezelfde omstandigheden op dezelfde wijze gehandeld zou hebben.

Ernstig verwijt/opzet van belang: Er wordt dan getoetst of het:

- Niet aan jou te wijten is
- Je niet hebt verzuimd er iets aan te doen

Wat kan je doen?

WBTR

3. Aansprakelijkheid

Aansprakelijkheid

Zorgen voor

- Verzekering (risico versus dekking bekijken).
- Binnen taken, regels en wetten handelen
- Regels vastleggen over besluitvorming
- Regels goed bestuur
- Leg vast wat is afgesproken
- Wees open en transparant naar elkaar
- Kijk naar meerdere offertes
- Schriftelijk overeenkomsten
- Beheer bestanden en documenten

PRAAT MET ELKAAR

WBTR

Verzekering

Verzekering

Je kan als bestuur een Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afsluiten. Een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering kan een belangrijk deel van de bestuurdersaansprakelijkheid wegens ernstig verwijtbaar handelen dekken. Schade die opzettelijk is veroorzaakt valt niet onder de dekking!!

Veel gemeenten hebben voor hun vrijwilligers een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten. Informeer hiernaar bij je eigen gemeente.

WBTR

Afsluiting

Elk bestuur moet zelf beslissen wat zij 'Goed bestuur' vinden en welke afspraken ze daar over maken. Een stichting kiest zelf hoe ze de aansprakelijkheid van bestuursleden verkleint en verzekert. Dat houdt in dat de afspraken ook op papier komen te staan: in de statuten, het Huishoudelijk Reglement of een bestuursreglement. Zo weet iedereen wat er is afgesproken en wat bestuursleden van elkaar kunnen verwachten.

Zie de WBTR niet als een bedreiging, maar als een ondersteuning voor het aangaan van het gesprek en het maken van afspraken als bestuur. Dit juist om jezelf en de stichting te beschermen.

Aandacht nieuw bestuurslid

Aandacht bij aftreden

WBTR

Vragen?

Vragen?

WBTR

Aan de slag

Opdracht 1: WBTR-risico's in de praktijk

Bespreek met elkaar:

- 1) Welke **WBTR-thema's** zie jij vaker misgaan bij verenigingen?
- 2) Waar zit volgens jullie het **grootste risico**?
- 3) Wat kan er dan mis gaan?

Output

- Top 3 risico's
- 1 praktijkvoorbeeld

WBTR

Aan de slag

Opdracht 2: Ondersteuning verenigingen

Bespreek met elkaar:

- 1) Hoe open je het gesprek met de vereniging over de WBTR?
- 2) Welke vragen zou je stellen?
- 3) Welke punten check je?
- 4) Wat is jouw advies? Wat moeten ze regelen en hoe kunnen ze dit doen?
- 5) Welke ondersteuning kan je hierbij bieden?